

Erfgoedverordening gemeente Terschelling 2018

De raad van de gemeente Terschelling;
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 19 december 2017, **nr.** ;
gelet op de artikelen 3.16 en 9.1 van de Erfgoedwet, gelezen in samenhang met de artikelen 12, 15 en 38 van de Monumentenwet 1988 en de artikelen 2.1 en 2.2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;
besluit vast te stellen de volgende verordening: Erfgoedverordening gemeente Terschelling 2018

HOOFDSTUK 1. ALGEMEEN

Artikel 1. Begripsbepalingen

Deze verordening verstaat onder:

- a. *archeologisch monument*: een overeenkomstig deze verordening als beschermd archeologisch monument aangewezen terrein als bedoeld in onderdeel k, onder 2;
- b. *beschermd monument*: beschermd monument als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;
- c. *bevoegd gezag*: bestuursorgaan als bedoeld in artikel 1.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;
- d. *college*: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Terschelling;
- e. *dorpsgezicht*: een gebied bestaande uit een groep onroerende zaken, gevormd door elementen zoals gebouwen, wegen, pleinen, bruggen, dijklichamen, waterwegen, bomen en groenstructuren en dat wegens haar schoonheid, onderlinge ruimtelijke of structurele samenhang dan wel betekenis voor de wetenschap en/of (cultuur)historische waarde, van belang is voor de gemeente én waarin zich minstens één rijks- of gemeentelijk monument bevindt;
- f. *gebied met een hoge archeologische waarde*: zone die op de gemeentelijke FAMKE staat aangegeven als “streven naar behoud” en “waardierend onderzoek – terpen”, waar op basis van historische bronnen en archeologisch onderzoek een hoge dichtheid van archeologische waarden bekend is;
- g. *gemeentelijk monument*: een overeenkomstig deze verordening als beschermd gemeentelijk monument aangewezen zaak als bedoeld in onderdeel k, onder 1;
- h. *gemeentelijke erfgoedregister*: de lijst waarop zijn geregistreerd de overeenkomstig deze verordening als gemeentelijk monument aangewezen zaken of terreinen bedoeld in onderdeel k, dorpsgezichten bedoeld in onderdeel e, immaterieel erfgoed bedoeld in onderdeel j en roerend erfgoed bedoeld in onderdeel p;
- i. *gemeentelijke FAMKE*: Friese Archeologische Monumentenkaart Extra van de gemeente Terschelling, bestaande uit een kaart van het gemeentelijk grondgebied voor de periode ‘ijzertijd-middeleeuwen’ waarop gebieden met een hoge archeologische waarde en gebieden met een archeologische verwachtingswaarde zijn aangewezen;
- j. *immaterieel erfgoed*: ‘levend erfgoed’. Het omvat sociale gewoonten, voorstellingen, rituelen, tradities, uitdrukkingen, bijzondere kennis of vaardigheden die gemeenschappen en groepen (en soms zelfs individuen) erkennen als een vorm van cultureel erfgoed. Een bijzonder kenmerk is dat het wordt overgedragen van generatie op generatie en belangrijk is voor een gemeenschappelijke identiteit (definitie UNESCO).
- k. *monument*:
 1. zaak, die van algemeen belang is wegens zijn schoonheid, betekenis voor de wetenschap of cultuurhistorische waarde;
 2. terrein dat van algemeen belang is wegens een daar aanwezige zaak bedoeld onder 1;
- l. *monumentencommissie*: de op basis van art.15, eerste lid, Monumentenwet 1988, zoals die wet luidde voor inwerkingtreding van de Erfgoedwet, ingestelde commissie met als taak het college op verzoek of uit eigen beweging te adviseren over de toepassing van de Erfgoedwet, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, de verordening en het monumentenbeleid; voor de gemeente Terschelling is deze monumentencommissie gecombineerd met de welstandscommissie in de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit;
- m. *plan van aanpak*: plan dat weergeeft hoe een archeologische uitvoerder de vragen zoals omschreven in het programma van eisen denkt te gaan beantwoorden;
- n. *programma van eisen*: programma dat de verstoorder laat opstellen en waarmee kaders worden gesteld voor het ontwerp en de uitvoering van archeologisch onderzoek;

- o. *redengevende beschrijving*: de basis voor plaatsing van een object, gebied of gebruik op de gemeentelijke erfgoedlijst; de redengevende beschrijving bestaat minimaal uit een:
 - 1. inleiding: over de situering en historische ontwikkeling van het object, gebied of gebruik;
 - 2. omschrijving: de architectuurhistorische, kunsthistorische, cultuurhistorische en/of cultuurlandschappelijke beschrijving van het object, gebied of gebruik, én;
 - 3. waardering: waarin de architectuurhistorische, stedenbouwkundige, cultuurhistorische en cultuurlandschappelijke waarden benoemd worden die voor dat specifieke object, gebruik, gebied of die structuur van belang zijn en waarbij de waarderingscriteria uit bijlage 1 (monumenten en roerend erfgoed), bijlage 2 (dorpsgezichten) en bijlage 3 (immaterieel erfgoed) zijn gehanteerd;
- p roerend erfgoed: niet-grondgebonden objecten van grote lokale (cultuur)historische waarde, zoals (objecten uit) museumcollecties, archeologische vondsten, schepen, voertuigen;
- q. *vergunning*: een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.1 eerste lid, of 2.2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;
- r. *Wabo*: Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;

HOOFDSTUK 2. ADVIESCOMMISSIE RUIMTELIJKE KWALITEIT

Artikel 2. Instelling

De raad en het college (her)benoemen jaarlijks een Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit met als taak het college op verzoek of uit eigen beweging te adviseren over de toepassing van de Erfgoedwet, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, deze verordening en het monumentenbeleid, zoals nader uitgewerkt in de gemeenschappelijke regeling "Welstandszorg HUS en HIEM".

HOOFDSTUK 3. AANWIJZING GEMEENTELIJKE MONUMENTEN

Artikel 3. De aanwijzing tot gemeentelijk monument

- 1. Het college kan, al dan niet op aanvraag van een belanghebbende, een monument aanwijzen als gemeentelijk monument als bedoeld in artikel 1, onderdeel g.
- 2. Voordat het college over de aanwijzing een besluit neemt, vraagt het college schriftelijk advies aan de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit.
- 3. Voordat het college een monument met een religieuze bestemming, dat uitsluitend of in overwegend deel wordt gebruikt voor de uitoefening van de eredienst, als gemeentelijk monument aanwijst, voert hij overleg met de eigenaar.
- 4. De aanwijzing kan geen monument betreffen dat is aangewezen op grond van artikel 3 van de Erfgoedwet.

Artikel 4. De aanwijzing tot archeologisch monument

- 1. Het college kan, al dan niet op aanvraag van een belanghebbende, een archeologische vindplaats aanwijzen als archeologisch monument als bedoeld in artikel 1, onderdeel a.
- 2. Voordat het college over de aanwijzing een besluit neemt, vraagt het college advies aan de provinciale archeoloog.
- 3. De aanwijzing kan geen monument betreffen dat is aangewezen op grond van artikel 3 van de Erfgoedwet.

Artikel 5. Voorbescherming

Met ingang van de datum waarop de eigenaar van een monument of archeologische vindplaats de kennisgeving van het voornemen tot aanwijzing als beschermd gemeentelijk monument ontvangt tot het moment dat de aanwijzing en registratie als bedoeld in artikel 8 plaatsvindt, dan wel vaststaat dat het monument of archeologische vindplaats niet wordt geregistreerd, zijn de artikelen 11 tot en met 14 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 6. Termijnen advies en aanwijzingsbesluit

- 1. De monumentencommissie, respectievelijk de provinciale archeoloog adviseert schriftelijk binnen 8 weken na ontvangst van het adviesverzoek van het college.
- 2. Bij overschrijding van de in lid 1 genoemde termijn wordt de monumentencommissie respectievelijk provinciale archeoloog geacht geadviseerd te hebben.

3. Het college beslist binnen 12 weken na ontvangst van het advies van de monumentencommissie, respectievelijk provinciale archeoloog, maar in ieder geval binnen 20 weken na de adviesaanvraag.

Artikel 7. Mededeling aanwijzingsbesluit

De aanwijzing als bedoeld in artikel 3 eerste lid, of artikel 4 eerste lid, wordt medegedeeld aan degenen die als zakelijk gerechtigden in de kadastrale legger bekend staan.

Artikel 8. Registratie op de gemeentelijke erfgoedlijst

1. Het college registreert het gemeentelijke of archeologisch monument op de gemeentelijke erfgoedlijst.
2. De registratie bevat: het registratienummer; de plaatselijke aanduiding; de datum van de aanwijzing; de kadastrale aanduiding en een redengevende beschrijving van het gemeentelijke of archeologische monument.

Artikel 9. Wijzigen van de aanwijzing

1. Het college kan, al dan niet op aanvraag van een belanghebbende, de aanwijzing wijzigen.
2. Artikel 3, tweede en derde lid, of artikel 4, tweede lid, én artikel 6, 7 en 8 zijn van overeenkomstige toepassing op het wijzigingsbesluit.
3. Indien de wijziging naar het oordeel van het college van ondergeschikte betekenis is, blijft overeenkomstige toepassing, als bedoeld in het tweede lid, achterwege.
4. De inhoud en de datum van de wijziging worden op de gemeentelijke erfgoedlijst aangetekend.

Artikel 10. Intrekken van de aanwijzing

1. Het college kan, al dan niet op aanvraag van een belanghebbende, de aanwijzing intrekken.
2. Indien het college de aanwijzing intrekt, zijn artikel 3, tweede lid, of artikel 4, tweede lid, én artikel 6, 7 en 8 van overeenkomstige toepassing.
3. De aanwijzing wordt geacht ingetrokken te zijn, indien toepassing wordt gegeven aan artikel 3 van de Erfgoedwet.
4. De reden en de datum van de intrekking wordt op de gemeentelijke erfgoedlijst geregistreerd.

HOOFDSTUK 4. INSTANDHOUDING VAN GEMEENTELIJKE MONUMENTEN

Artikel 11. Instandhoudingbepaling

1. Het is verboden een gemeentelijk monument of een archeologisch monument te beschadigen of te vernielen.
2. Het is verboden zonder omgevingsvergunning van het bevoegd gezag of in strijd met bij die vergunning gestelde voorschriften:
 - a. een gemeentelijk monument of een archeologisch monument af te breken, te verstoren, te verplaatsen of in enig opzicht te wijzigen;
 - b. een gemeentelijk monument of een archeologisch monument te gebruiken of te laten gebruiken op een dusdanige wijze, dat het wordt ontsierd of in gevaar gebracht.
3. Het verbod en de vergunningplicht, als bedoeld in het tweede lid, geldt niet indien het college nadere regels stelt met betrekking tot de wijze waarop werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd.
4. Geen vergunning voor een activiteit als bedoeld in lid 2 is nodig voor het intern wijzigen van een gemeentelijk monument, tenzij het interieur of gedeelten van het interieur van het monument in de redengevende omschrijving worden beschreven als beschermwaardig en bepalend voor de aard van het monument.
5. Het bevoegd gezag verleent, met betrekking tot een monument met een religieuze bestemming, geen vergunning als bedoeld in het tweede lid, dan in overeenstemming met de eigenaar indien en voor zover het een vergunning betreft, waarbij wezenlijke belangen van de godsdienstuitoefening in het monument in het geding zijn.

Artikel 12. Termijn advies

1. Het bevoegd gezag zendt onmiddellijk een afschrift van de ontvankelijke aanvraag aan de monumentencommissie, respectievelijk de provinciale archeoloog voor advies.
2. De monumentencommissie, respectievelijk de provinciale archeoloog brengt binnen 4 weken na de adviesaanvraag schriftelijk advies uit aan het college.

3. Bij overschrijding van de in lid 2 genoemde termijn wordt de monumentencommissie, respectievelijk de provinciale archeoloog geacht geadviseerd te hebben.

Artikel 13. Weigeringsgronden

De vergunning kan slechts worden verleend indien het belang van de monumentenzorg zich daartegen niet verzet. Bij de beslissing houdt het bevoegd gezag rekening met het gebruik van het monument.

Artikel 14. Intrekken van de vergunning

1. De vergunning kan door het bevoegd gezag worden ingetrokken indien:
 - a. blijkt dat de vergunning ten gevolge van een onjuiste of onvolledige opgave is verleend.
 - b. de omstandigheden aan de kant van de vergunninghouder zich zodanig hebben gewijzigd, dat het belang van het monument zwaarder dient te wegen.
 - c. gedurende drie jaar geen handelingen zijn verricht met gebruikmaking van de vergunning.
 - d. de vergunninghouder daar om heeft verzocht.
2. Het besluit tot intrekking wordt in afschrift gezonden aan de monumentencommissie, respectievelijk de provinciale archeoloog .

HOOFDSTUK 5. GEMEENTELIJKE DORPSGEZICHTEN

Artikel 15. De aanwijzing

1. De gemeenteraad kan een dorpsgezicht aanwijzen als gemeentelijk dorpsgezicht.
2. Voordat de raad over de aanwijzing een besluit neemt, vraagt de raad advies aan de monumentencommissie.
3. De aanwijzing kan geen beschermd stad- of dorpsgezicht betreffen dat is aangewezen op grond van artikel 35 van de Monumentenwet 1988, zoals die wet luidde voor inwerkingtreding van de Erfgoedwet.

Artikel 16. Termijnen advies en aanwijzingsbesluit

1. De monumentencommissie adviseert schriftelijk binnen 8 weken na ontvangst van het adviesverzoek van de raad.
2. Bij overschrijding van de in lid 1 genoemde termijn wordt de monumentencommissie geacht geadviseerd te hebben
3. De raad beslist binnen 12 weken na ontvangst van het advies van de monumentencommissie, maar in ieder geval binnen 20 weken na de adviesaanvraag.

Artikel 17. Mededeling aanwijzingsbesluit

De aanwijzing als bedoeld in artikel 15 eerste lid, wordt medegedeeld aan degenen die als zakelijk gerechtigden in de kadastrale legger bekend staan.

Artikel 18. Registratie op de gemeentelijke erfgoedlijst

1. Het college registreert het gemeentelijk dorpsgezicht op de gemeentelijke erfgoedlijst.
2. De registratie bevat: het registratienummer; de plaatselijke aanduiding; de datum van de aanwijzing; de kadastrale en/of topografische gebiedsaanduiding en een redengevende beschrijving van de in het beschermde dorpsgezicht vervatte cultuurhistorische waarden.

Artikel 19. Beschermend bestemmingsplan

1. Bij het besluit tot aanwijzing als bedoeld in artikel 15 bepaalt de raad of en in hoeverre een geldend bestemmingsplan kan worden aangemerkt als een plan ter bescherming van een gemeentelijk dorpsgezicht.
2. Indien een geldend bestemmingsplan niet kan worden aangemerkt als een plan ter bescherming van een gemeentelijk dorpsgezicht, stelt de gemeenteraad ter bescherming van een gemeentelijk dorpsgezicht een bestemmingsplan vast als bedoeld in de Wet ruimtelijke ordening.
3. Voordat de gemeenteraad het beschermend bestemmingsplan ter inzage legt, vraagt de raad advies aan de monumentencommissie.
4. De monumentencommissie adviseert schriftelijk binnen acht weken na ontvangst van het adviesverzoek van de raad.
5. Bij overschrijding van de in lid 4 genoemde termijn wordt de monumentencommissie geacht geadviseerd te hebben.

Artikel 20. Wijziging van de aanwijzing

1. De gemeenteraad kan de aanwijzing wijzigen.
2. Voordat de raad over de wijziging een besluit neemt, vraagt de raad advies aan de monumentencommissie.
3. De monumentencommissie adviseert schriftelijk binnen 8 weken na ontvangst van het adviesverzoek van de raad.
4. Bij overschrijding van de in lid 3 genoemde termijn wordt de monumentencommissie geacht geadviseerd te hebben
5. De raad beslist binnen 12 weken na ontvangst van het advies van de monumentencommissie, maar in ieder geval binnen 20 weken na de adviesaanvraag.
6. De wijziging als bedoeld in artikel 20 eerste lid, wordt medegedeeld aan degenen die als zakelijk gerechtigden in de kadastrale legger bekend staan.
7. De inhoud en de datum van de wijziging worden op de gemeentelijke erfgoedlijst aangetekend.

Artikel 21. Intrekken van de aanwijzing

1. De gemeenteraad kan de aanwijzing intrekken.
2. Voordat de raad over de intrekking een besluit neemt, vraagt de raad advies aan de monumentencommissie.
3. De monumentencommissie adviseert schriftelijk binnen 8 weken na ontvangst van het adviesverzoek van de raad.
4. Bij overschrijding van de in lid 3 genoemde termijn wordt de monumentencommissie geacht geadviseerd te hebben
5. De raad beslist binnen 12 weken na ontvangst van het advies van de monumentencommissie, maar in ieder geval binnen 20 weken na de adviesaanvraag.
6. De intrekking als bedoeld in artikel 21 eerste lid, wordt medegedeeld aan degenen die als zakelijk gerechtigden in de kadastrale legger bekend staan.
7. De inhoud en de datum van de intrekking worden op de gemeentelijke erfgoedlijst aangetekend.
8. De aanwijzing wordt geacht ingetrokken te zijn, indien toepassing wordt gegeven aan artikel 35 van de Monumentenwet 1988, zoals die wet luidde voor inwerkingtreding van de Erfgoedwet.

Artikel 22. Instandhoudingsbepaling

1. Het is verboden in een gemeentelijk dorpsgezicht een bouwwerk geheel of gedeeltelijk af te breken zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegd gezag.
2. Geen vergunning is vereist voor het afbreken in gevolge een aanschrijving van het college ingevolge hoofdstuk II, afdeling 2 van de Woningwet.
3. Hoofdstuk 4 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 23. Weigeringsgrond vergunning

Een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 22, eerste lid, kan worden geweigerd indien naar het oordeel van het bevoegd gezag niet aannemelijk is dat op de plaats van het te slopen bouwwerk een ander bouwwerk kan of zal worden gebouwd.

HOOFDSTUK 6. IMMATERIEEL ERFGOED

Artikel 24. De aanwijzing

1. Het college kan immaterieel erfgoed aanwijzen als gemeentelijk immaterieel erfgoed.
2. Voordat het college over de aanwijzing een besluit neemt, vraagt het college advies aan Museum 't Behouden Huys.
3. Museum 't Behouden Huys adviseert schriftelijk binnen 8 weken na ontvangst van het adviesverzoek van het college.
4. Bij overschrijding van de in lid 1 genoemde termijn wordt Museum 't Behouden Huys geacht geadviseerd te hebben
5. Het college beslist binnen 12 weken na ontvangst van het advies van Museum 't Behouden Huys, maar in ieder geval binnen 20 weken na de adviesaanvraag.
6. De aanwijzing als bedoeld in artikel 24 eerste lid, wordt algemeen bekendgemaakt.

Artikel 25. Registratie op de gemeentelijke erfgoedlijst

1. Het college registreert het gemeentelijke immaterieel erfgoed op de gemeentelijke erfgoedlijst.

2. De registratie bevat: het registratienummer; de plaatselijke aanduiding; de datum van de aanwijzing en een redengevende beschrijving van de in het immaterieel erfgoed vervatte lokale cultuurhistorische waarden.

Artikel 26. Intrekken van de aanwijzing

1. Het college kan de aanwijzing intrekken.
2. Voordat het college over de intrekking een besluit neemt, vraagt het college advies aan Museum 't Behouden Huys.
3. Museum 't Behouden Huys adviseert schriftelijk binnen 8 weken na ontvangst van het adviesverzoek van het college.
4. Bij overschrijding van de in lid 3 genoemde termijn wordt Museum 't Behouden Huys geacht geadviseerd te hebben
5. Het college beslist binnen 12 weken na ontvangst van het advies van Museum 't Behouden Huys, maar in ieder geval binnen 20 weken na de adviesaanvraag.
6. De intrekking als bedoeld in artikel 26 eerste lid, wordt algemeen bekend gemaakt.
7. De inhoud en de datum van de intrekking worden op de gemeentelijke erfgoedlijst aangetekend.

Artikel 27. Instandhoudingsbepaling

Het college zet zich in om het gemeentelijk immaterieel erfgoed levensvatbaar te houden.

HOOFDSTUK 7. ROEREND ERFGOED

Artikel 28. De aanwijzing

1. Het college kan roerend erfgoed aanwijzen als gemeentelijk roerend erfgoed.
2. Voordat het college over de aanwijzing een besluit neemt, vraagt het college advies aan Museum 't Behouden Huys
3. Museum 't Behouden Huys adviseert schriftelijk binnen 8 weken na ontvangst van het adviesverzoek van het college.
4. Bij overschrijding van de in lid 1 genoemde termijn wordt Museum 't Behouden Huys geacht geadviseerd te hebben
5. Het college beslist binnen 12 weken na ontvangst van het advies van Museum 't Behouden Huys, maar in ieder geval binnen 20 weken na de adviesaanvraag.
6. De aanwijzing als bedoeld in artikel 28 eerste lid, wordt medegedeeld aan degenen die als zakelijk gerechtigden bekend staan.

Artikel 29. Registratie op de gemeentelijke erfgoedlijst

1. Het college registreert het gemeentelijke roerend erfgoed op de gemeentelijke erfgoedlijst.
2. De registratie bevat: het registratienummer; de plaatselijke aanduiding; de datum van de aanwijzing, herkenbaarheidsgegevens en een redengevende beschrijving van de in het roerend erfgoed vervatte lokale cultuurhistorische waarden.

Artikel 30. Intrekken van de aanwijzing

1. Het college kan de aanwijzing intrekken.
2. Voordat het college over de intrekking een besluit neemt, vraagt het college advies aan Museum 't Behouden Huys.
3. Museum 't Behouden Huys adviseert schriftelijk binnen 8 weken na ontvangst van het adviesverzoek van het college.
4. Bij overschrijding van de in lid 3 genoemde termijn wordt Museum 't Behouden Huys geacht geadviseerd te hebben
5. Het college beslist binnen 12 weken na ontvangst van het advies van Museum 't Behouden Huys, maar in ieder geval binnen 20 weken na de adviesaanvraag.
6. De intrekking wordt medegedeeld aan degenen die als zakelijk gerechtigden bekend staan.
7. De inhoud en de datum van de intrekking worden op de gemeentelijke erfgoedlijst aangetekend.

Artikel 31. Instandhoudingsbepaling

Het college zet zich in om het gemeentelijk roerend erfgoed in stand te houden.

HOOFDSTUK 8. BESCHERMDE RIJKSMONUMENTEN

Artikel 32. Vergunning voor beschermd rijksmonument

1. Het bevoegd gezag zendt onmiddellijk een afschrift van de ontvankelijke aanvraag om omgevingsvergunning voor een beschermd monument aan de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit en indien van toepassing aan de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, en indien deze buiten de bebouwde kom ligt, ook naar de Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân.
2. De adviesinstanties adviseren schriftelijk over de aanvraag binnen acht weken na de datum van verzending van het afschrift.
3. Bij overschrijding van de in lid 2 genoemde termijn worden de adviesinstanties geacht geadviseerd te hebben.

HOOFDSTUK 9. INSTANDHOUDING ARCHEOLOGISCHE TERREINEN

Artikel 33. Gemeentelijke FAMKE

De raad stelt de gemeentelijke FAMKE vast, die dient als basis voor:

- a. deze verordening;
- b. vast te stellen bestemmingsplannen, als bedoeld in hoofdstuk 3, Wet ruimtelijke ordening;
- c. aanwijzing van gemeentelijke archeologische monumenten als bedoeld in artikel 1, onder a.

Artikel 34. Instandhoudingsbepalingen

1. Het is verboden om in een gemeentelijk archeologisch monument, zoals bedoeld in artikel 1 onder a, of een gebied met een hoge archeologische waarde, zoals bedoeld in artikel 1 onder f, de bodem dieper dan 30 cm onder het maaiveld te verstoren.
2. Het verbod in lid 1 is niet van toepassing indien:
 - a. het een verstoring betreft van een gemeentelijk archeologisch monument of een gebied met hoge archeologische waarde of een gebied met archeologische verwachtingswaarde als aangegeven op de gemeentelijke FAMKE en de ingreep kleiner is dan de oppervlakte die in de desbetreffende advieszone van de gemeentelijke FAMKE wordt aangegeven;
 - b. in het geldend bestemmingsplan regels zijn opgenomen omtrent archeologische monumentenzorg en archeologische waarden;
 - c. sprake is van een activiteit als bedoeld in artikel 2.12, eerste en tweede lid, Wabo en hierin voorschriften zijn opgenomen omtrent archeologische monumentenzorg;
 - d. het college nadere regels stelt met betrekking tot de uitvoering van werkzaamheden die leiden tot een verstoring van een gemeentelijke archeologisch monument, een gebied met hoge archeologische waarde, of een gebied met een archeologische verwachtingswaarde als aangegeven op de gemeentelijke FAMKE;
 - e. een rapport is overlegd waarin de archeologische waarde van het te verstoren terrein naar het oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate is vastgesteld en waaruit blijkt dat:
 - 1^e. het behoud van de archeologische waarden in voldoende mate kan worden geborgd, of;
 - 2^e. de archeologische waarden door de verstoring niet onevenredig worden geschaad, of;
 - 3^e. in het geheel geen archeologische waarden aanwezig zijn.

Artikel 35. Opgravingen en begeleiding

1. Indien binnen het grondgebied van de gemeente Terschelling onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van het doen van opgravingen in de zin van §5.1, Erfgoedwet, in een gemeentelijk archeologisch monument, dient, onverminderd de overige bepalingen van deze wet:
 - a. de verstoorder een programma van eisen op te laten stellen als bedoeld in artikel 1 onder n van deze verordening waarbij nadere regels worden gesteld ten aanzien van het onderzoek;
 - b. de verstoorder, voorafgaande aan het onderzoek, een plan van aanpak als bedoeld in artikel 1 onder m van deze verordening ter goedkeuring aan het bevoegd gezag te overleggen.
2. In de nadere regels neemt het college bepalingen op met betrekking tot het toezicht op de feitelijke uitvoering van het plan van aanpak. Tijdens het onderzoek dienen aanwijzingen van het college in acht te worden genomen.
3. Om te kunnen beoordelen of het plan van aanpak aan het programma van eisen en eventuele nadere eisen voldoet, vraagt het bevoegd gezag advies aan een deskundige instantie.

Artikel 36. Procedure

De bepalingen uit artikel 12, 13, 14 zijn van overeenkomstige toepassing op de bepalingen uit artikel 34, tweede lid, onder e, en artikel 35, eerste lid, onder b.

HOOFDSTUK 9. OVERIGE BEPALINGEN

Artikel 37. Tegemoetkoming in schade

Indien en voor zover blijkt dat een belanghebbende schade lijdt of zal lijden, die redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoort te blijven, kent het bevoegd gezag hem op zijn aanvraag een naar billijkheid te bepalen schadevergoeding toe, indien de schade in relatie staat tot:

- a. de weigering van het bevoegd gezag een vergunning als bedoeld in artikel 11 te verlenen;
- b. de voorschriften door het bevoegd gezag verbonden aan een vergunning als bedoeld in artikel 11;
- c. de door het college nader te stellen regels als bedoeld in artikel 11, derde lid.

Artikel 38. Strafbepaling

Degene, die handelt in strijd met het bepaalde in het derde lid van artikel 11 en het tweede lid, onder d van artikel 34 van deze verordening, wordt gestraft met een geldboete van de tweede categorie of een hechtenis van ten hoogste drie maanden.

Artikel 39. Toezichthouders

Met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze verordening zijn belast de bij besluit van het college dan wel de burgemeester aan te wijzen personen.

HOOFDSTUK 8. SLOTBEPALINGEN

Artikel 40. Intrekken oude regeling

De Monumentenverordening gemeente Terschelling, vastgesteld bij raadsbesluit van 15 maart 1994 wordt ingetrokken.

Artikel 41. Overgangsrecht

Aanvragen om vergunning die zijn ingediend vóór de inwerkingtreding van deze verordening, worden afgehandeld met inachtneming van de in artikel 40 ingetrokken verordening.

Artikel 42. Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking met ingang van <...>.

Artikel 43. Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als 'Erfgoedverordening gemeente Terschelling 2018'.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van <...>.

Bijlage 1

Waarderingscriteria gemeentelijke monumenten en roerend erfgoed

Een monument wordt gewaardeerd aan de hand van de volgende selectiecriteria:

1. Algemene criteria
2. Objectgebonden criteria: object en omgeving
3. Objectgebonden criteria: intrinsiek
4. Overige criteria

1. Algemene criteria

- a. Gemeentelijke monumenten kunnen onroerende zaken zijn, zoals gebouwen, groepen gebouwen, delen van gebouwen, grondgebonden objecten, begraafplaatsen, verdedigingswerken, polderwerken, gedenktekens, scheepswrakken, cultuurlandschappelijke structuren;
- b. Gemeentelijke monumenten kunnen roerende zaken zijn, zoals niet-grondgebonden objecten, schepen, voertuigen, archeologische vondsten, schilderijen, oorkondes, verzamelingen;
- c. Gemeentelijke monumenten worden beschermd op basis van de redengevende omschrijving zoals bedoeld in artikel 1, onderdeel o, van deze verordening.
- d. De aan te wijzen onroerende en roerende zaken zijn geen beschermd monument (rijksmonument) of provinciaal monument.
- e. Gemeentelijke monumenten zijn niet gebonden aan een ontstaansgrens. Zaken, jonger dan 50 jaar, kunnen gemeentelijk monument worden.
- f. Gemeentelijke monumenten worden geselecteerd op hun cultuurhistorische waarde in de breedste zin van het woord.
- g. Gemeentelijke monumenten worden geselecteerd op hun lokale of regionale belang.

2. Objectgebonden criteria: object en omgeving

- a. Ensemblewaarde. Maakt het object deel uit van een groter geheel (architectonisch, functioneel enz.) en zou het geheel door verwijdering of aantasting van het object aan waarde inboeten?
- b. Stedenbouwkundige situering. De rol in het straatbeeld. Staat het object bijvoorbeeld op een stedenbouwkundig belangrijke plaats zoals een straathoek of in een zichtas?
- c. Volume en afmetingen. Is het object in z'n hoofdvorm en afmetingen karakteristiek voor de omgeving of vormt het juist door zijn afwijkende maten een waardevol element in de gebouwde en ingerichte omgeving?
- d. Architectonische kwaliteit. Getuigt het ontwerp van goede architectuur?
- e. Bouwstijl. Is het object een voortbrengsel van een voor het eiland kenmerkende of juist zeldzame bouwstijl?
- f. Detailering. Draagt het object door een goede of bijzondere detailering bij aan de ruimtelijke beleving in de onmiddellijke omgeving van het object?
- g. Typologie. Is het object in typologisch opzicht uniek of vertegenwoordigt het een zeldzaamheidswaarde?

3. Objectgebonden criteria: intrinsiek

- a. Gaafheid. De (mate van) gaafheid van het volledige object: zijn er storende of juist waardevolle wijzigingen, vormt het object in voldoende mate een eenheid?
- b. Oorspronkelijkheid. In hoeverre heeft het object nog historische bouwmassa? Bestaan bijvoorbeeld muren, vloeren en kapconstructies nog uit authentiek materiaal uit de bouwtijd of betreft het materiaal van reconstructies of restauraties?
- c. Oeuvre. Maakt het object deel uit van het oeuvre van een belangrijk architect en/of is het karakteristiek voor dat oeuvre?
- d. Functie. Is het object karakteristiek voor een bijzondere historische ontwikkeling op het gebied van de landbouw, reddingswezen, kustverdediging, recreatie, economie of cultuur?
- e. Bouwtechniek. Kent het object bijzondere toepassingen van bouwtechniek of is de bouwtechniek kenmerkend voor de regionale of lokale bouwwijze?
- f. Materiaalgebruik. Kent het object opmerkelijke materiaaltoepassingen (baksteen, ijzer, beton, glas, decoraties e.d.)?
- g. Interieurs. Zijn in het interieur waardevolle onderdelen aanwezig, zoals ruimte-indeling, betimmeringen en kastenwanden, elementen als schouwen, tegels of schilderstukken, geschilderde afwerkingen e.d.?

- h. Niet-fysieke cultuurhistorische waarden. Hierbij moet worden gedacht aan de rol die een object heeft gespeeld in de eilander geschiedenis: geboortehuizen van bijzondere inwoners, plaatsen waar zich belangrijke gebeurtenissen hebben afgespeeld enz.

4. **Objectgebonden criteria: overige**

- a. Technische staat. Wat is de technische staat van het object? Is het object vervallen of beschadigd, of goed onderhouden of gerestaureerd?
- b. Overige aanvullingen. Indien er nog andere aspecten van specifiek belang zijn voor de waardering die niet in de bovenstaande criteria zijn ondergebracht, kunnen deze hier worden ingebracht.

Toepassing van de waarderingscriteria

Voor het toepassen van de waarderingscriteria kan gebruik gemaakt worden van een scorematrix. Per onderdeel kan daarbij door middel van tekens (--, -, 0, +, ++) worden aangegeven of en in welke mate de omschreven waarden aanwezig zijn en bijdragen aan de monumentwaarde (+, ++), niet aanwezig of neutraal zijn (0), dan wel ernstig verstoord zijn en afbreuk daaraan doen (-, --).

Het is echter niet mogelijk exacte score-eisen te stellen als voorwaarde voor de uiteindelijke selectie. De ene waarde kan immers veel zwaarder moeten wegen dan een ander. (0: geen belang, 5 groot belang). De vorenstaande waarderingscriteria en het globale scoresysteem vormen in de eerste plaats een hulpmiddel. Elk voorstel of aanvraag voor plaatsing op de erfgoedlijst vergt een afzonderlijke beslissing op grond van een overtuigende motivering.

De waarderingscriteria vormen de handleiding voor de beschrijving van de waarden van het object. Deze gemotiveerde waardering is onderdeel van de zogenaamde redengevende omschrijving van het object dat wordt voorgedragen voor plaatsing op de gemeentelijke erfgoedlijst, ofwel, bij een negatieve beoordeling, in een gemotiveerde afwijzing van de aanvraag.

Objectaanduiding <...>

Nummer	Criterium	Waarde	Weging	Motivering
2a	Ensemblewaarde			
2b	Stedenbouwkundig			
2c	Volume/afmetingen			
2d	Architectonisch			
2 ^e	Bouwstijl			
2f	Detailering			
2g	Typologie			
3a	Gaafheid			
3b	Oorspronkelijkheid			
3c	Oeuvre			
3d	Functie			
3 ^e	Bouwtechniek			
3f	Materiaalgebruik			
3g	Interieurs			
3h	Niet-fysieke cultuur			
4a	Technische staat			
4b	Overig			

Bijlage 2

Waarderingscriteria gemeentelijke dorpsgezichten

Een dorpsgezicht is een gebied, bestaande uit een groep onroerende zaken, gevormd door elementen zoals gebouwen, wegen, pleinen, bruggen, dijklichamen, waterwegen, bomen en groenstructuren, dat wegens haar schoonheid, onderlinge ruimtelijke of structurele samenhang dan wel betekenis voor de wetenschap en/of (cultuur)historische waarde, van belang is voor de gemeente én waarin zich minstens één rijks- of gemeentelijk monument bevindt.

1. Algemene criteria

- a. Gemeentelijke dorpsgezichten bevatten onroerende zaken zoals gebouwen, wegen, pleinen, bruggen, dijklichamen, waterwegen, bomen en groenstructuren;
- b. Gemeentelijke dorpsgezichten worden beschermd op basis van de redengevende omschrijving zoals bedoeld in artikel 1, onderdeel o, van deze verordening.
- c. De aan te wijzen gemeentelijke dorpsgezichten zijn geen beschermd stads- of dorpszicht (rijksmonument) of provinciaal stads- of dorpsgezicht.
- d. Gemeentelijke dorpsgezichten worden geselecteerd op hun cultuurhistorische waarde in de breedste zin van het woord.
- e. Gemeentelijke dorpsgezichten worden geselecteerd op hun lokale of regionale belang.

2. Specifieke criteria: samenhang objecten en omgeving

- a. De gebouwen hebben een architectuurhistorische, stedenbouwkundige, functionele of historische samenhang;
- b. De gezamenlijke elementen zoals gebouwen, wegen, pleinen, bruggen, dijklichamen, waterwegen, bomen en groenstructuren hebben een historisch bepaalde, onderlinge ruimtelijke of structurele samenhang;
- c. Eén of meer van de elementen hebben een belangrijke rol gespeeld in de lokale geschiedenis of zijn aangewezen als rijksmonument of gemeentelijk monument;
- d. Elementen die als storend zijn aangemerkt, worden bij een wijziging zoveel mogelijk in samenhang gebracht met het gemeentelijk dorpsgezicht.

3. Specifieke criteria: gaafheid

- a. De huidige verschijningsvorm is qua materiaalgebruik, kleur, detaillering en andere aspecten geheel of gedeels nog in overeenstemming met het authentieke streekgebonden historische karakter. Onder het begrip historisch wordt mede verstaan: cultuurhistorisch, geo-morfologisch, dendrologisch, of archeologisch.
- b. Storende elementen zijn slechts minimaal aanwezig;

Bijlage 3

Waarderingscriteria immaterieel erfgoed

Immaterieel erfgoed is 'levend erfgoed'. Het omvat sociale gewoonten, voorstellingen, rituelen, tradities, uitdrukkingen, bijzondere kennis of vaardigheden die gemeenschappen en groepen (en soms zelfs individuen) erkennen als een vorm van cultureel erfgoed. Een bijzonder kenmerk is dat het wordt overgedragen van generatie op generatie en belangrijk is voor een gemeenschappelijke identiteit (definitie UNESCO).

1. Algemene criteria

- a. Immaterieel erfgoed is 'levend erfgoed' en kan alleen immateriële zaken omvatten;
- b. Immaterieel erfgoed kan sociale gewoonten, voorstellingen, rituelen, tradities, uitdrukkingen, bijzondere kennis of vaardigheden omvatten;
- c. Immaterieel erfgoed wordt beschermd op basis van de redengevende omschrijving zoals bedoeld in artikel 1, onderdeel o, van deze verordening.
- d. Immaterieel erfgoed wordt geselecteerd op hun cultuurhistorische waarde in de breedste zin van het woord.
- e. Immaterieel erfgoed wordt geselecteerd op hun lokale of regionale belang.

2. Specifieke criteria: intrinsiek

- a. Functie. Wat is de functie van het immaterieel erfgoed binnen de gemeenschap?
- b. Verschijningsvorm. Welke opmerkelijke verschijningsvorm kenmerkt het immaterieel erfgoed?
- c. Oorspronkelijkheid. Op welke wijze maakt het immaterieel erfgoed onderdeel uit van de lokale geschiedenis?
- d. Karakteristiek. Voor welke bijzondere historische ontwikkeling is het immaterieel erfgoed karakteristiek, zoals op het gebied van de landbouw, scheepvaart, religie, bestuur of gemeenschap?
- e. Samenhang. Maakt het immaterieel erfgoed deel uit van regionaal immaterieel erfgoed of van gebruiken en tradities onder specifieke groepen, zoals jongeren, slooplieden of gelovigen?

3. Specifieke criteria: bestaansrecht en toekomst

- a. Bestaansrecht. Op welke wijze en door wie wordt het immaterieel erfgoed levend gehouden?
- b. Toekomstbestendigheid. Wat wordt ondernomen om het immaterieel erfgoed te behouden voor de toekomst.
- c. Overige aanvullingen. Indien er nog andere aspecten van specifiek belang zijn voor de waardering die niet in de bovenstaande criteria zijn ondergebracht, kunnen deze hier worden ingebracht.

ALGEMENE TOELICHTING

De huidige Monumentenverordening van de gemeente Terschelling dateert van 1994 en behoeft actualisering. Aanleiding zijn onder andere de wijziging van de Monumentenwet 1988, de invoering van de Wet op de Archeologische Monumentenzorg, de invoering van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), de invoering van de Wet ruimtelijke ordening (Wro), de invoering van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) en de invoering van de Ministeriele regeling omgevingsrecht (Mor). Daarnaast is in het kader van de Modernisering van de Monumentenzorg deregulering en lastenverlichting doorgevoerd en is de ministeriële adviesplicht beperkt. Lokaal is de actualisering ten aanzien van het creëren van de mogelijkheid tot aanwijzing van gemeentelijke monumenten en beschermde gemeentelijke dorpsgezichten van belang. Eveneens wordt de mogelijkheid geboden om immaterieel erfgoed en roerend erfgoed een beschermde status te geven.

In 2016 is de Erfgoedwet van kracht geworden. Deze wet vervangt zes wetten en regelingen op het gebied van cultureel erfgoed: Monumentenwet 1988, Wet verzelfstandiging rijksmuseumse diensten, Wet tot behoud van cultuurbezit, Wet tot teruggave cultuurgoederen uit bezet gebied, Uitvoeringswet UNESCO-verdrag 1970, en Regeling materieel beheer museale voorwerpen.

Beoogd effect

De raad een verordening vast te laten stellen die voldoet aan de huidige wettelijke eisen en waarin het volgende geregeld wordt:

- de aanwijzing van een zaak of terrein tot gemeentelijk monument;
- het vergunningstelsel voor de gemeentelijke en beschermde monumenten (rijksmonumenten) uitgezonderd archeologische rijksmonumenten;
- de inschakeling van de monumentencommissie als adviesorgaan voor de aanwijzing tot gemeentelijk monument en gemeentelijk dorpsgezicht, de verlening van een vergunning voor gemeentelijke en beschermde monumenten en als adviesorgaan inzake instandhouding bovengrondse cultuurhistorische waarden;
- de inschakeling van de provinciale archeoloog als adviseur voor de aanwijzing tot gemeentelijk archeologisch monument, verlening van een vergunning voor archeologische monumenten en als adviseur voor de instandhouding van archeologische waarden;
- de inschakeling van Museum 't Behouden Huys als adviesorgaan voor de aanwijzing tot gemeentelijk immaterieel erfgoed en gemeentelijk roerend erfgoed;
- de aanwijzing van gebieden tot beschermd gemeentelijke dorpsgezichten;
- de aanwijzing van levend erfgoed tot gemeentelijk immaterieel erfgoed;
- de aanwijzing van lokaal roerend erfgoed tot gemeentelijk roerend erfgoed;
- de instandhouding van archeologische waarden;
- eisen aan archeologisch onderzoek;
- de regeling van bovengrondse cultuurhistorische waarden in bestemmingsplannen;
- eisen aan (cultuurhistorisch) onderzoek;

Argumenten

1. De huidige Monumentenverordening is verouderd en behoeft actualisatie.

De monumentenverordening van 1994 regelde uitsluitend de omgang met rijksmonumenten en de instelling van een monumentencommissie. Inmiddels is de decentralisatie van de monumentenzorg grotendeels voltooid en zijn verregaande wijzigingen van het vergunningsstelsel doorgevoerd met de invoering van de Wet administratieve bepalingen omgevingsrecht. De gemeente is hiermee in 90% van de gevallen als bevoegd gezag verantwoordelijk voor de juiste bescherming van cultuurhistorische waarden binnen het gemeentelijk grondgebied.

2. De Erfgoedverordening bundelt de regelingen voor monumentenzorg, archeologie en cultuurhistorische erfgoed.

Beleid voor erfgoedzorg wordt landelijk in een bredere context gevoerd. Zowel op rijksniveau als op gemeentelijk niveau wordt gestreefd naar integraal beleid, waarbij monumentenzorg, archeologie, cultuurhistorische waarden en ruimtelijke ontwikkeling verbonden worden.

De erfgoedverordening bundelt de regelingen die onder andere ook in bestemmingsplannen verder geregeld zijn of zullen worden.

3. De Erfgoedverordening biedt een regeling ter bescherming van lokaal belangrijke gebouwen, dorpsgezichten, immaterieel en roerend erfgoed.

De wet beschermt uitsluitend rijks(archeologische)monumenten. Met de Erfgoedverordening kunnen zaken en terreinen van lokaal of regionaal belang, specifieke bescherming worden geboden in het algemeen belang van de lokale gemeenschap.

4. *Het model van de VNG biedt een kwalitatieve basis voor deze Erfgoedverordening.*

De VNG heeft in 2009 met een bijstelling in 2010 en 2016 een Model erfgoedverordening geschreven. De onderhavige Erfgoedverordening is grotendeels gebaseerd op de modelverordeningen van de VNG. Het was noodzakelijk de modelverordeningen op een aantal punten aan te passen en uit te breiden. Om de kwaliteit die is geboden door de VNG modelverordening te continueren is met nadruk gekeken naar recente erfgoedverordeningen van grote- en middelgrote monumentengemeenten. Voor immaterieel erfgoed en roerend erfgoed is aansluiting gezocht bij de regeling voor gemeentelijke monumenten en gemeentelijke dorpsgezichten.

5. *De Minister heeft de ministeriële adviesplicht bij rijksmonumenten beperkt.*

In verband met de eerder genoemde decentralisatie adviseert de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) nog maar in beperkte gevallen. Dat betekent dat in 90% van de gevallen alle verantwoording voor monumentenzorg bij de gemeente komt te liggen. Dit betekent een verzwaring van taken van de gemeentelijke monumentenzorg en de onafhankelijke adviescommissie.

Ten aanzien van deze verzwaring zijn bepalingen opgenomen in de Erfgoedverordening. De verzwaring wordt gedeeltelijk opgevangen door van de aanvragers te verlangen dat zij zelf het (bouwhistorisch) onderzoek uitvoeren. Daarnaast wordt er voor het college de mogelijkheid gecreëerd om bepaalde werkzaamheden te dereguleren (vergunningsvrij te maken) door het vaststellen van beleidsregels voor bijvoorbeeld intensief onderhoud, duurzaamheidsmaatregelen of ondergeschikte wijzigingen.

CONCEPT

ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING

HOOFDSTUK 1. ALGEMEEN

Artikel 1. Begripsbepalingen

Sub h.: gemeentelijke erfgoedlijst

De gemeentelijke erfgoedlijst wordt gecomplementeerd met de rijksmonumentenlijst zodat hiermee een compleet overzicht van het beschermde erfgoed binnen de gemeente Terschelling beschikbaar is.

Sub j.: immaterieel erfgoed

De omschrijving van het begrip 'Immaterieel erfgoed' is de definitie zoals UNESCO die hanteert.

Sub k.: monument

Bij de omschrijving van het begrip 'monument' is, met uitzondering van de 50-jaargrens, aansluiting gezocht bij de omschrijving van een monument in de Monumentenwet 1988. De cultuurhistorische waarde is de aan een bouwwerk of gebied toegekende waarde, gekenmerkt door het beeld dat is ontstaan en het gebruik dat de mens in de loop van de geschiedenis van dat bouwwerk of dat gebied heeft gemaakt. Dit is een zo ruime omschrijving dat het ook betrekking kan hebben op zaken en gebieden met een geschiedkundige en/of bouwhistorische waarde.

Het begrip 'terrein', als bedoeld in sub 2, dient ruim te worden uitgelegd. Hoofdzakelijk betreft het locaties op land en in water waar (maritiem) archeologische waarden in de bodem (kunnen) zitten, maar daarnaast kan het bijvoorbeeld ook gaan om historisch landschappelijke structuren, zoals dijken en eendenkooien.

Omdat de 50-jaargrens voor rijksmonumenten niet voor gemeentelijke monumenten is overgenomen, biedt de verordening ook de mogelijkheid om monumenten die niet op de rijksmonumentenlijst zijn geplaatst omdat ze 'te jong' zijn, wel op de gemeentelijke erfgoedlijst te plaatsen.

Uitgangspunt van deze verordening is dat onder het begrip 'zaak' alleen onroerende zaken worden verstaan. Roerend erfgoed en immaterieel erfgoed zijn in deze verordening van een eigen regelgeving voorzien omdat ze in aard en voorkomen afwijken van gebouwde monumenten en derhalve niet onder de Wabo of bestemmingsplannen vallen.

Sub m.: plan van aanpak

In bijlage 4 is een handleiding met algemene richtlijnen gegeven als aanzet om te komen tot een Plan van aanpak.

Sub o.: redengevende beschrijving

De beschrijving van het gemeentelijk monument, gemeentelijk dorpsgezicht, immaterieel erfgoed en roerend erfgoed waaruit de reden blijkt waarom (delen van) dit specifieke monument, dorpsgezicht, immaterieel of roerend erfgoed bescherming dient te genieten. Indien alleen onderdelen bescherming behoeven, zoals een schouw, een gevel of constructiedeel, kan dit onderscheid in de redengevende beschrijving worden benadrukt. Hierin kan ook worden aangegeven welke onderdelen nadrukkelijk géén bescherming nodig hebben. De bescherming dient alleen te worden toegepast op de onderdelen die bescherming behoeven.

In de redengevende beschrijving van gemeentelijke dorpsgezichten kunnen ook storende elementen worden opgenomen, met een omschrijving van de reden waarom deze elementen storend in het dorpsgezicht zijn. Bij wijzigingen aan of van deze storende elementen kan de beeldkwaliteit van het beschermde dorpsgezicht onderbouwd worden verbeterd.

De redengevende beschrijving is ten minste opgebouwd uit de drie in de begripsbepalingen genoemde onderdelen. De inleiding stelt het grote kader vast en geeft een beschrijving van de plaats waarin het object, gebied of gebruik zich bevindt met betrekking tot locatie, historie, stijl, oeuvre, functie, materiaal en gebruik. In de omschrijving dient het object, gebied of gebruik onderscheidend herkenbaar te worden beschreven, in woorden gevisualiseerd. Voor de waardering wordt met gebruikmaking van de waarderingscriteria in respectievelijk bijlage 1, 2 of 3 de architectuurhistorische, kunsthistorische, cultuurhistorische en cultuurlandschappelijke of stedenbouwkundige waarden benoemd en gewaardeerd.

Sub p.: roerend erfgoed

Het effectueren van de bescherming van roerend erfgoed vormt een probleem, aanzien roerend erfgoed meestal eenvoudig kunnen worden verplaatst en daardoor over de gemeentegrens en daarmee buiten de werking van de verordening worden gebracht. Het is evenwel van belang om vast te leggen welke objecten lokaal of regionaal groot belang zijn. Voor bewustwording, kennisoverdracht en maatschappelijk en sociale cohesie.

HOOFDSTUK 2. ADVIESCOMMISSIE RUIMTELIJKE KWALITEIT

Artikel 2. Instelling

De gemeenschappelijke regeling "Welstandszorg HUS en HIEM" ziet op een gecombineerde Welstandscmissie en Monumentencommissie in de vorm van de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit. De leden van Welstandscmissie worden roulerend voor een termijn van ten hoogste drie jaar door de gemeenteraad benoemd. Zij kunnen eenmaal voor eenzelfde termijn van drie jaar worden herbenoemd. De leden van de monumentencommissie worden benoemd door het college. Derhalve moet de gecombineerde Adviescommissie Ruimtelijke kwaliteit door zowel het college als de raad worden benoemd.

HOOFDSTUK 3. AANWIJZING GEMEENTELIJKE MONUMENTEN

Artikel 3. De aanwijzing tot gemeentelijk monument

De aanwijzing tot gemeentelijk monument (lid 1) en het plaatsen op de gemeentelijke erfgoedlijst zijn twee zaken met verschillend rechtsgevolg. De aanwijzing heeft rechtsgevolg, het daarna registreren op de gemeentelijke erfgoedlijst is slechts een administratieve handeling. Het besluit tot aanwijzing is een discretionaire bevoegdheid van het college. Na afweging van alle betrokken belangen kan tot aanwijzing worden besloten. De afweging van de belangen van de rechthebbende(n) ten opzichte van de te beschermen monumentale waarden (de redengevende beschrijving) moet uitdrukkelijk gemotiveerd in het besluit naar voren komen.

De aanwijzing geeft geen recht op schadevergoeding. De aanwijzing verandert immers over het algemeen niets aan het bestaande gebruik van het aan te wijzen monument. Een aanwijzing heeft wel gevolgen voor de mogelijkheden met betrekking tot het toekomstige gebruik van een monumentaal object. Immers, de monumentaal aangewezen onderdelen mogen slechts met een vergunning (zie artikel 11, tweede lid) of slechts op grond van de nadere regels (zie artikel 11, derde lid) worden gewijzigd. Het wijzigen van niet-monumentale onderdelen is alleen vergunningsvrij wanneer ook geen omgevingsvergunning voor het bouwen is vereist. Om deze, weliswaar toekomstige, last voor de burger in te perken, dient bij de aanwijzing in de redengevende beschrijving zorgvuldig worden afgewogen en benoemd welke onderdelen wel en welke niet tot monumentaal beschermingswaardig worden aangewezen. Daaruit volgt voor welke delen een vergunningplicht achterwege kan blijven. Het college moet advies inwinnen van de monumentencommissie zoals bedoeld onder artikel 1, sub l, op Terschelling de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (lid 2). Deze verordening bindt aan het advies geen voorschriften over vorm en inhoud. De gemeenschappelijke regeling "Welstandszorg HUS en HIEM" die de taak en werkwijze van de monumentencommissie bepaalt, is daarvoor de aangewezen plaats.

In de verordening is geen bepaling opgenomen dat de aanvrager en andere belanghebbenden worden gehoord voor het college over een aanwijzing een besluit neemt. Dit is namelijk al geregeld in (de artikelen 4:7 en 4:8 van) de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

Het derde lid is nodig ondanks het bepaalde in artikel 4:8 Awb dat belanghebbenden zienswijzen naar voren kunnen brengen. Overleg is immers meer dan het naar voren kunnen brengen van zienswijzen. Monumenten die op grond van een aanwijzing door het Rijk of provincie al op een monumentenlijst zijn geplaatst, komen niet voor aanwijzing als gemeentelijk monument in aanmerking (lid 4).

Artikel 4. De aanwijzing tot archeologisch monument

De toelichting op artikel 3, lid 1, is ook van toepassing op dit artikel. Expliciet wordt hierbij gesteld dat dit artikel ook geldt voor maritiem archeologische objecten en structuren.

Het college moet advies inwinnen van de provinciale archeoloog (lid 2). Deze kan de adviestaak doorverwijzen naar een door hem genoemde instantie.

In de verordening is geen bepaling opgenomen dat de aanvrager en andere belanghebbenden worden gehoord voor het college over een aanwijzing een besluit neemt. Dit is namelijk al geregeld in (de artikelen 4:7 en 4:8 van) de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

Monumenten die op grond van een aanwijzing door het Rijk of provincie al op een monumentenlijst zijn geplaatst, komen niet voor aanwijzing als gemeentelijk archeologisch monument in aanmerking (lid 3).

Artikel 5. Voorbescherming

Dit artikel regelt de voorbescherming voor toekomstige gemeentelijke monumenten, zoals die ook voor rijksmonumenten geldt. Dat betekent dat in de periode van kennisgeving van het voornemen van het college om een monument op de gemeentelijke erfgoedlijst te plaatsen tot het daadwerkelijke aanwijzingsbesluit (dit kan ook een afwijzing zijn), de artikelen 11 tot en met 14 van deze verordening van toepassing zijn. Dat betekent onder andere dat een monument tijdens de aanwijzingsprocedure tot gemeentelijk monument niet mag worden afgebroken, gewijzigd, verplaatst (etc.) zonder een omgevingsvergunning voor monumenten of anders dan de bij nadere regels opgestelde wijze. Het gebruik van de voorbeschermingsprocedure is gebonden aan een motivatieplicht, aangezien hieraan voor de eigenaar/gebruiker financiële consequenties zijn verbonden. Immers, gedurende de voorbescherming dienen bouwactiviteiten te worden opgeschort.

Het inroepen van de voorbescherming van een object is een publiekrechtelijke beperking en een beperkingenbesluit in de zin van artikel 1, onder a, sub 1 juncto artikel 1, onder b, sub 5 van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken. Daarmee is ook onder andere artikel 13 van deze wet van toepassing wat betreft de aansprakelijkheid van gemeenten voor geleden schade. Daarom moet een gemeente gegronde redenen kunnen aanvoeren voor het inroepen van de voorbescherming. Zie hiertoe ook de toelichting bij artikel 7 van deze verordening.

Artikel 6. Termijnen advies en aanwijzingsbesluit

In dit artikel worden de termijnen genoemd waarbinnen de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit respectievelijk de provinciaal archeoloog moet adviseren (lid 1) en het college een beslissing moet nemen (lid 3). Door de besluitvorming aan een termijn te binden, weten alle belanghebbenden waar ze aan toe zijn.

Het bepaalde in lid 2 heeft tot gevolg dat, wanneer de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit dan wel de provinciale archeoloog niet tijdig adviseert, het college zonder advies een beslissing kan nemen. Als het college niet tijdig beslist, is op grond van de Awb sprake van een fictieve weigering. Ingevolge artikel 6:2 Awb staat voor de aanvrager dan de mogelijkheid van bezwaar of administratief beroep open die ook tegen een reëel besluit open zou staan.

Het artikel bevat geen bepalingen over bekendmaking van het besluit, omdat de Awb dat afdoende regelt (afdeling 3.6 Awb).

Artikel 7. Mededeling aanwijzingsbesluit

De ontvangst van de mededeling (zijnde een afschrift van het besluit en de registratie) van het college is voor alle aan het monumentale object verbonden zakelijk gerechtigden van essentieel belang. De kenbaarheid van de aanwijzing tot monumentaal object is ook te herleiden tot artikel 1, onder a, sub 1 juncto artikel 1, onder b, sub 6 van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken. Daarmee zijn de voorschriften uit deze wet ook van toepassing op een aanwijzingsbesluit als bedoeld in artikel 7 van deze verordening.

Dit artikel regelt overigens niet specifiek dat de aanwijzing wordt bekendgemaakt aan de eigenaar en de aanvrager, omdat de Awb dat al bepaalt (afdeling 3.6). Indien artikel 4:8 Awb is toegepast (horen van geadresseerde en derdebelanghebbenden) dan dienen de betrokkenen op grond van het bepaalde in artikel 3:43 Awb eveneens een mededeling te ontvangen.

Artikel 8. Registratie op de gemeentelijke erfgoedlijst

De registratie van de aanwijzing is een administratieve handeling en geen besluit. De bedoeling van de bij te houden gemeentelijke erfgoedlijst is om een ieder snel inzicht te geven in welke zaken als gemeentelijk monument zijn aangewezen en de redengeving daartoe. Wat betreft dit laatste aspect zij tevens verwezen naar de toelichting bij artikel 3, eerste lid (aanwijzing).

Artikel 9. Wijzigen van de aanwijzing

Op grond van dit artikel is het mogelijk om de aanwijzing van gemeentelijke monumenten te wijzigen (lid 1). Hiervoor geldt dezelfde voorbereidingsprocedure als voor de aanwijzing zelf (lid 2), tenzij de

wijziging van ondergeschikte betekenis is (lid 3). Wijzigingen van de aanwijzing worden doorgevoerd op de gemeentelijke erfgoedlijst (lid 4).

Artikel 10. Intrekken van de aanwijzing

Dit artikel geeft de mogelijkheid om de aanwijzing van gemeentelijke monumenten in te trekken (lid 1), omdat ze zijn gesloopt of anderszins volledig teloor gegaan. Voor intrekking van de aanwijzing is het advies van de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit nodig. Indien een gemeentelijk monument wordt geplaatst op de rijksmonumentenlijst (lid 3) is gemeentelijke bescherming niet langer mogelijk. Met de rijksaanwijzing vervalt tegelijkertijd de gemeentelijke aanwijzing. De reden en de datum van de intrekking van de aanwijzing van gemeentelijke monumenten wordt door het college op de gemeentelijke erfgoedlijst geregistreerd (lid 4). Daarmee worden ze formeel verwijderd van de erfgoedlijst, maar blijft de intrekking met de reden en datum te herleiden.

Het kan zinvol zijn om voor een monument, waarvoor een aanvraag tot intrekking van de aanwijzing loopt een (uitvoerige) documentatie te eisen. Enerzijds kan deze voor een goede afweging van de aanvraag dienen, anderzijds wordt het gebouw voorafgaand aan de sloop voor de lokale geschiedenis gedocumenteerd.

HOOFDSTUK 4. INSTANDHOUDING VAN GEMEENTELIJKE MONUMENTEN

Artikel 11. Instandhoudingbepaling

De verbodsbepaling in het eerste lid van artikel 11 vertoont gelijkens met artikel 2.2, eerste lid, onder b van de Wabo waarbij het gaat om de beschermde monumenten uit de Monumentenwet 1988, zoals die wet luidde voor inwerkingtreding van de Erfgoedwet. In dit artikel gaat het alleen over gemeentelijke monumenten.

Wijzigingen aan, in, of in het gebruik van gemeentelijke monumenten is omgevingsvergunningsplichtig (lid 2) tenzij het onderdelen van het interieur betreft die niet onder de aanwijzing vallen en die bij niet-monumenten vergunningsvrij zijn (lid 4). Voor de aanvraag van een omgevingsvergunning is hoofdstuk 5 van de Mor (Regeling omgevingsrecht) van toepassing. In dit hoofdstuk zijn specifieke indieningsvereisten opgenomen voor de aanvragen voor een omgevingsvergunning voor activiteiten met betrekking tot monumenten. De aard, de omvang en de locatie van de werkzaamheden bepalen welke indieningsvereisten gelden. Het bevoegd gezag heeft niet de mogelijkheid van deze indieningsvereisten af te wijken.

In lid 3 van artikel 11 wordt de mogelijkheid geschapen voor het college om nadere regels te stellen die in de plaats kunnen worden gesteld van het verbod uit het eerste lid en de vergunningplicht uit het tweede lid. De Wabo ziet alleen op vergunningen en ontheffingen. Deze bepaling over het stellen van nadere regels valt daarom buiten de Wabo. Het college blijft hiervoor het bevoegde gezag. Het zal hierbij over het algemeen gaan om wijzigingen aan gemeentelijke monumenten die niet van ingrijpende aard zijn. In deze nadere regels kunnen dan expliciet die situaties worden benoemd waarin de burger geen vergunning hoeft aan te vragen. Indien echter duidelijk is wat het toetsingskader is voor grote (niet-reguliere) wijzigingen aan een monument, kan ook dit toetsingskader in algemene regels worden opgenomen, zodat burgers nog minder met administratieve lasten worden geconfronteerd.

In de nadere regels (uitvoeringsrichtlijnen of programma's van eisen) kunnen de uitgangspunten, functionele toetsen en aanwijzingen in het kader van de monumentenzorg worden opgenomen. Hierbij dient de bouwkundige en monumentale kwaliteit (behoudtechnische optiek) voorop te staan. Voorts staat het voeren van (voor)overleg centraal bij dit artikel, zodat maatwerk kan worden geleverd. Praktisch gezien gaat een medewerker monumentenzorg of erfgoedadviseur van de gemeente, gezamenlijk met de initiatiefnemer, op locatie onderzoeken welke aanpassingen mogelijk zijn aan de hand van de algemene regels, zodat de monumentale waarde van het object niet of zo min mogelijk wordt aangetast.

In lid 5 is een bepaling betreffende religieuze monumenten opgenomen. Het bevoegd gezag kan alleen dan een omgevingsvergunning verlenen voor het wijzigen van een religieuze monument als ten aanzien van de vergunning overeenstemming bestaat tussen de eigenaar en bevoegd gezag. Overleg en overeenstemming betreffen uitsluitend de wezenlijke belangen van de godsdienstuitoefening in het religieuze monument. Dat betekent dat voor bijvoorbeeld een pastorie of catechisatieruimte deze bepaling dan ook niet geldt.

Artikel 12. Termijn advies

Op grond van artikel 3.7 Wabo is voor de voorbereiding van een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 11 de reguliere voorbereidingsprocedure van toepassing. Indien er echter meerdere activiteiten voor het project moeten worden uitgevoerd en voor één van de andere activiteiten is de uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure op grond van de Wabo van toepassing, dan wordt voor het hele project de uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure gevolgd.

Aangezien veelal de reguliere procedure gevolgd zal worden is ervoor gekozen om deze hieronder nader toe te lichten.

Het bestuursorgaan kan bij verordening op grond van artikel 2.26, derde lid, Wabo 'andere instanties' aanwijzen die in de gelegenheid worden gesteld advies uit te brengen. Voor een gemeentelijk monument is in deze verordening (artikel 12, lid 1) de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit aangewezen als adviseur en voor gemeentelijke archeologische monumenten de provinciaal archeoloog.

Voor het uitbrengen van advies is een termijn opgenomen van vier weken (lid 2). Van belang is dat de adviseur in de gelegenheid moet worden gesteld om advies uit te brengen én dat de omgevingsvergunning binnen de wettelijke termijn verleend, dan wel geweigerd kan worden.

Het is aan de adviseur om te bepalen of hij van deze gelegenheid gebruik wil maken. Wordt het advies niet binnen de gestelde termijn gegeven dan kan het bevoegd gezag de procedure vervolgen (lid 3).

Het bevoegd gezag dient altijd de termijn van 8 weken in acht te nemen voor het verlenen, dan wel weigeren van een omgevingsvergunning reguliere procedure. De termijn van 8 weken kan met ten hoogste zes weken worden verlengd. Deze verlenging van 6 weken kan worden gebruikt om de adviseur meer tijd te geven voor het uitbrengen van een advies, indien het bevoegd gezag van mening is dat een advies wenselijk is. Zij kan hierin specifieke afspraken maken met de adviseur, maar zal binnen de gestelde wettelijke termijnen van de Wabo moeten opereren. In lid 3 van artikel 3.9 van de Wabo is een positieve fatale beslistermijn opgenomen. Deze positieve fatale beslistermijn houdt in dat de overschrijding van de beslistermijn leidt tot een omgevingsvergunning van rechtswege. De omgevingsvergunning wordt dan conform de aanvraag verleend.

Artikel 13. Weigeringsgronden

De omgevingsvergunning wordt geweigerd, indien er strijd is met één van de toetsingscriteria uit het bestaande toetsingskader. In het kader van dit artikel moet worden afgewogen in hoeverre het belang van monumenten in het geding is. Inhoudelijk kan aangegeven worden dat het belang van de monumentenzorg zwaarder weegt dan andere belangen (bijvoorbeeld het economisch belang). De tekst van het artikel geeft namelijk aan dat het belang van de monumentenzorg zich niet tegen de vergunningverlening mag verzetten. Hierdoor wordt de monumentenzorg centraal gesteld. De omgevingsvergunning kan op grond van dit artikel alleen worden verleend in die gevallen dat de aanvraag niet strijdig is met het belang van de monumentenzorg.

Met de verplichting om rekening te houden met het gebruik van een monument, wordt specifiek bedoeld op het gebruik van een religieus monument voor de godsdienstuitoefening zoals dat in artikel 11, lid 5 is vastgesteld.

Artikel 14. Intrekken van de vergunning

Dit artikel bevat een viertal gronden om een verleende omgevingsvergunning voor een gemeentelijk monument of gemeentelijk archeologisch monument in te trekken. Het bevoegd gezag kan besluiten de omgevingsvergunning in te trekken als achteraf blijkt dat de vergunning op grond van onjuiste of onvolledig ingediende gegevens is verleend (sub a); als de omstandigheden bij de vergunninghouder ten aanzien van het monument wijzigen (zoals het opheffen van een kerkgenootschap) en bij een nieuwe belangenafweging de belangen van het monument behoren voor te gaan, moet in dat geval het bevoegd gezag mogelijkheden hebben om de vergunning in te trekken, zodat eventueel een nieuwe afweging gemaakt kan worden. Dit geldt eveneens voor het ongebruikt laten van de omgevingsvergunning. Indien na drie jaar geen gebruik is gemaakt van de vergunning, kan een nieuwe afweging noodzakelijk blijken. De vergunninghouder kan zijn eigen redenen hebben om te verzoeken de vergunning in te trekken. In het belang van het erfgoed kan het bevoegd gezag in dit verzoek meegaan.

Van het besluit tot intrekking van de omgevingsvergunning worden de respectievelijke adviseurs in kennis gesteld.

HOOFDSTUK 5. GEMEENTELIJKE DORPSGEZICHTEN

Artikel 15. De aanwijzing

De raad kan uit eigen beweging een gebied aanwijzen als gemeentelijk dorpsgezicht. De aanwijzing als gemeentelijk dorpsgezicht is een erkenning van het bijzondere cultuurhistorische karakter van een gebied. Doorgaans bestaat dit karakter uit de samenhang van de stedenbouwkundige of historisch landschappelijke structuur, het aanzien van de bebouwing en andere zaken en de wijze waarop grond en bebouwing wordt gebruikt (lid 1). In het beschermd dorpsgezicht bevindt zich minstens één rijks- of gemeentelijk monument.

Artikel 16. Termijnen advies en aanwijzingsbesluit

In dit artikel worden de termijnen genoemd waarbinnen de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit moet adviseren (lid 1) en de raad een beslissing moet nemen (lid 3). Door de besluitvorming aan een termijn te binden, weten alle belanghebbenden waar ze aan toe zijn.

Het bepaalde in lid 2 heeft tot gevolg dat, wanneer de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit niet tijdig adviseert, de raad zonder advies een beslissing kan nemen. Als de raad niet tijdig beslist, is op grond van de Awb sprake van een fictieve weigering. Het artikel bevat geen bepalingen over bekendmaking van het besluit, omdat de Awb dat afdoende regelt (afdeling 3.6 Awb).

Artikel 17. Mededeling aanwijzingsbesluit

De ontvangst van de mededeling (zijnde een afschrift van het besluit en de registratie) van de raad is voor alle aan het gemeentelijke dorpsgezicht verbonden zakelijk gerechtigden van essentieel belang. De kenbaarheid van de aanwijzing tot gemeentelijke dorpsgezicht is ook te herleiden tot artikel 1, onder a, sub 1 juncto artikel 1, onder b, sub 6 van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken. Daarmee zijn de voorschriften uit deze wet ook van toepassing op een aanwijzingsbesluit als bedoeld in artikel 17 van deze verordening.

Dit artikel regelt overigens niet specifiek dat de aanwijzing wordt bekendgemaakt aan de eigenaren en de aanvrager(s), omdat de Awb dat al bepaalt (afdeling 3.6). Indien artikel 4:8 Awb is toegepast (horen van geadresseerde en derdebelanghebbenden) dan dienen de betrokkenen op grond van het bepaalde in artikel 3:43 Awb eveneens een mededeling te ontvangen.

Artikel 18. Registratie op de gemeentelijke erfgoedlijst

De registratie van de aanwijzing is een administratieve handeling en geen besluit. De bedoeling van de bij te houden gemeentelijke erfgoedlijst is om een ieder snel inzicht te geven in welke gebieden als gemeentelijke dorpsgezichten zijn aangewezen en de redengeving daartoe. Wat betreft dit laatste aspect zij tevens verwezen naar de toelichting bij artikel 3, eerste lid (aanwijzing).

De gebiedsaanduiding wordt bij voorkeur aangegeven in zowel kadastrale gegevens als op een topografische kaart op een schaal van 1:1000.

Artikel 19. Beschermend bestemmingsplan

Het bestemmingsplan moet de bepalende elementen van het gemeentelijk dorpsgezicht juridisch beschermen. De in een bestemmingsplan op te nemen voorschriften zullen zodanig moeten zijn, dat voorkomen wordt dat het aspect van een beschermd dorpsgezicht door wijziging van een van de onderdelen wordt geschaad. Het gaat daarbij om stedenbouwkundige voorschriften. Met de laatstgenoemde voorschriften naast de algemene bestaande voorschriften wordt het niet noodzakelijk geacht in de Erfgoedverordening een afzonderlijke regeling te treffen.

Bij de bescherming van dorpsgezichten door bestemmingsplannen kan men bereiken dat:

- a. de hoofdstructuur (wegen, wateren, perceelindeling, rooilijnen, schaal, plaats, dichtheid en situering van bebouwing, schaal van de open ruimten, enz.) in stand blijft.
 - b. de functionele ontwikkeling van het beschermde gebied in hoofdlijnen blijft aansluiten op de historische ontwikkeling.
 - c. de veranderingen aan gebouwen en nieuwbouw aan historische karakteristiek worden getoetst.
- Bescherming betekent in de praktijk de toepassing van een op het nagestreefde doel toegesneden afwegingsmechanisme. Het onderkende cultuurhistorische belang moet daarbij zo groot zijn, dat effectieve bescherming mogelijk is.

Na het onherroepelijk worden van een beschermend bestemmingsplan, of na de aanwijzing van een geldend bestemmingsplan als "beschermend", is er geen aparte toetsing meer. De aanvraag om een omgevingsvergunning die wordt voorgeschreven, wordt dan rechtstreeks getoetst aan het bestemmingsplan. Het is daarom noodzakelijk om in het bestemmingsplan alle positieve elementen te benoemen die het karakter van het dorpsgezicht bepalen.

Artikel 20. Wijziging van de aanwijzing

Op grond van dit artikel is het mogelijk om de aanwijzing van gemeentelijke dorpsgezichten te wijzigen. Hiervoor geldt dezelfde voorbereidingsprocedure als voor de aanwijzing zelf. Wijzigingen van de aanwijzing worden doorgevoerd op de gemeentelijke erfgoedlijst.

Artikel 21. Intrekken van de aanwijzing

Dit artikel geeft de mogelijkheid om de aanwijzing van gemeentelijke dorpsgezichten in te trekken (lid 1), omdat ze deels gesloopt zijn of anderszins volledig teloor gegaan. Indien een gemeentelijk dorpsgezicht wordt geplaatst op de rijksmonumentenlijst is gemeentelijke bescherming niet langer mogelijk. Met de rijksaanwijzing vervalt tegelijkertijd de gemeentelijke aanwijzing. Voor intrekking van de aanwijzing is het advies van de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit nodig. De reden en de datum van de intrekking van de aanwijzing van gemeentelijke dorpsgezichten wordt door het college op de gemeentelijke erfgoedlijst geregistreerd (lid 7). Daarmee worden ze formeel verwijderd van de erfgoedlijst, maar blijft de intrekking met de reden en datum te herleiden.

Artikel 22. Instandhoudingsbepaling

De toelichting op artikel 11 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 23. Weigeringsgrond vergunning

Voor de bescherming van een beschermd dorpsgezicht is het van wezenlijk belang dat er geen "gaten" vallen ten gevolge van sloop. Daarom kan de vergunning voor afbraak geweigerd worden wanneer herbouw passend binnen de hoge beeldkwaliteit van het bestaande gezicht of ensemble niet voldoende verzekerd is. In dat geval wordt de vergunning voor afbraak op grond van deze verordening niet eerder verleend dan dat de omgevingsvergunning is verleend. In deze bepaling is gekozen voor de mogelijkheid tot het weigeren van de vergunning in plaats van een verplichting, met het oog op bouwwerken die door calamiteiten geheel of nagenoeg geheel teniet zijn gegaan.

HOOFDSTUK 6. IMMATERIEEL ERFGOED

Artikel 24. De aanwijzing

Het college kan uit eigen beweging of op verzoek van een ieder een Terschellinger gebruik, traditie, vaardigheden, dialecten of ieder andere vorm van cultureel erfgoed dat van belang is voor de gemeenschappelijke, Terschellinger identiteit, aanwijzen als immaterieel erfgoed. Aan de hand van de waarderingscriteria (bijlage 3) kan een aanvraag worden voorzien van een redengevende beschrijving. Museum 't Behouden Huys wordt, als cultuurhistorisch kenniscentrum van Terschelling, om advies gevraagd in de aanwijzing.

De aanwijzing als gemeentelijk immaterieel erfgoed geeft geen rechten en geen plichten. De aanwijzing als gemeentelijk immaterieel erfgoed dient als een erkenning van een levend erfgoed voor de Terschellinger identiteit.

Artikel 25. Registratie op de gemeentelijke erfgoedlijst

De registratie van de aanwijzing is een administratieve handeling en geen besluit. De bedoeling van de bij te houden gemeentelijke erfgoedlijst is om een ieder snel inzicht te geven in welke zaken als immaterieel erfgoed zijn aangewezen en de redengeving daartoe. Wat betreft dit laatste aspect zij tevens verwezen naar de toelichting bij artikel 3, eerste lid (aanwijzing).

Artikel 26. Intrekken van de aanwijzing

Als immaterieel erfgoed niet langer gedragen, beleefd of levend gehouden wordt door de Terschellinger gemeenschap, kan het college, na advisering door Museum 't Behouden Huys als cultuurhistorisch kenniscentrum van Terschelling, de aanwijzing intrekken. Het Museum kan adviseren de aanwijzing in te trekken of adviseren op welke wijze de intrekking voorkomen kan worden en op welke wijze het college kan stimuleren dat het immaterieel erfgoed levensvatbaar gehouden kan worden.

Artikel 27. Instandhoudingsbepaling

Het college houdt in zijn besluitvorming en beleidsontwikkeling rekening met het bestaansrecht en de toekomstbestendigheid van het gemeentelijk immaterieel erfgoed.

Het college kan in zijn subsidiebeleid de instandhouding van het immaterieel erfgoed actief ondersteunen. De instandhouding van het immaterieel erfgoed wordt echter uitsluitend gedragen door de Terschellinger gemeenschap.

HOOFDSTUK 7. ROEREND ERFGOED

Artikel 28. De aanwijzing

Het college kan uit eigen beweging of op verzoek van een ieder niet-grondgebonden objecten van grote lokale (cultuur)historische waarde aanwijzen als gemeentelijk roerend erfgoed. Aan de hand van de waarderingscriteria (bijlage 1) kan een aanvraag worden voorzien van een redengevende beschrijving. Museum 't Behouden Huys wordt, als cultuurhistorisch kenniscentrum van Terschelling, om advies gevraagd in de aanwijzing.

De gemeente kan met de aanwijzing geen rechten of plichten afdwingen. De aanwijzing heeft vooral een symbolische betekenis en geeft uitdrukking aan het belang dat de gemeente stelt in het betreffende erfgoed of de betreffende verzameling.

Artikel 29. Registratie op de gemeentelijke erfgoedlijst

De registratie van de aanwijzing is een administratieve handeling en geen besluit. De bedoeling van de bij te houden gemeentelijke erfgoedlijst is om een ieder snel inzicht te geven in welke zaken als immaterieel erfgoed zijn aangewezen en de redengeving daartoe. Wat betreft dit laatste aspect zij tevens verwezen naar de toelichting bij artikel 3, eerste lid (aanwijzing).

Artikel 30. Intrekken van de aanwijzing

Als gemeentelijk roerend erfgoed zich niet langer blijvend binnen de gemeentelijke grenzen bevindt, of anderszins volledig teloor is gegaan, kan het college, na advisering door Museum 't Behouden Huys als cultuurhistorisch kenniscentrum van Terschelling, de aanwijzing intrekken. Het Museum kan adviseren de aanwijzing in te trekken of adviseren op welke wijze het roerend erfgoed bij ontvreemding, opnieuw binnen de gemeentegrenzen kan worden gebracht, waarmee intrekking voorkomen kan worden.

Artikel 31. Instandhoudingsbepaling

Het college houdt in zijn besluitvorming en beleidsontwikkeling rekening met het bestaansrecht en behoud van het gemeentelijk roerend erfgoed.

Het college kan in zijn subsidiebeleid de instandhouding van het roerend erfgoed actief ondersteunen.

HOOFDSTUK 8. BESCHERMDE RIJKSMONUMENTEN

Artikel 32. Vergunning voor beschermd rijksmonument

De procedure voor een omgevingsvergunning voor beschermde rijksmonumenten is beschreven in paragraaf 3.3 Wabo en afdeling 3.4 Awb. De uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure is van toepassing. Hierin verschilt de omgevingsvergunning voor beschermde rijksmonumenten van de omgevingsvergunning voor gemeentelijke monumenten, waarvoor de reguliere procedure geldt. Door dit onderscheid in procedures is de beslistermijn voor beide omgevingsvergunningen niet gelijk. Dit heeft tot gevolg dat de adviestertermijn voor beschermde rijksmonumenten ook langer kan zijn.

Voor rijksmonumenten vraagt het bevoegd gezag advies aan de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit en indien van toepassing aan de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) (lid 1). De RCE adviseert alleen bij sloop, ingrijpende wijzigingen, reconstructies en functiewijzigingen. Een lijst met voorbeelden van adviesplichtige ingrepen waarover de RCE adviseert is bijgevoegd als bijlage 5. Als het rijksmonument buiten de bebouwde kom ligt, mogen ook Gedeputeerde Staten adviseren. De adviestertermijn voor alle instanties bedraagt maximaal 8 weken (lid 2). Deze gaat in op de verzenddatum van het adviesverzoek, mits alle relevante stukken zijn bijgevoegd.

De adviestertermijn van 8 weken is een wettelijke termijn (artikel 6.4 Besluit omgevingsrecht). Indien de adviesinstanties deze termijn overschrijden, worden zij door het bevoegd gezag geacht geadviseerd te hebben.

HOOFDSTUK 9. INSTANDHOUDING ARCHEOLOGISCHE TERREINEN

Artikel 33. Gemeentelijke FAMKE

De provincie Fryslân heeft in de Friese Archeologische Monumentenkaart Extra (FAMKE) voor de gehele provincie gebieden aangewezen met een archeologische waarde en gebieden met een archeologische verwachtingswaarde. De aangewezen gebieden in de gemeente Terschelling zijn in de bestemmingsplannen en beheersverordeningen opgenomen en van regels voorzien. Voor zover gebieden nog niet zijn voorzien van nieuwe bestemmingsplannen of beheersverordeningen neemt de raad met de vaststelling van de gemeentelijke FAMKE zijn verantwoordelijkheid ten aanzien van het archeologisch erfgoed.

Indien vondsten op een locatie met een archeologische verwachtingswaarde of op een onverwachte locatie aanleiding geven tot de aanwijzing van de locatie tot gemeentelijk archeologisch monument, kan deze als gemeentelijk archeologisch monument worden opgenomen in de gemeentelijke FAMKE.

Artikel 34. Instandhoudingsbepalingen

Voor de instandhoudingsbepalingen zijn die uit de provinciale FAMKE leidend. Lid 2 geeft de uitzonderingen op de verbodsregel van lid 1. De uitzonderingen zijn alle omstandigheden waarvoor in andere wet- en regelgeving het kader is gegeven of waarvoor een archeologisch rapport kaders geeft of aantoont dat er geen archeologische waarden aanwezig zijn.

Artikel 35. Opgravingen en begeleiding

Het college van burgemeester en wethouders is bevoegd gezag voor het doen van archeologische opgravingen voor zover het niet de archeologische rijksmonumenten aan gaat.

Voordat aan een opgraving begonnen kan worden, moet de verstoorder een Programma van Eisen laten opstellen. Het Programma van Eisen is de basis voor het uitvoeren van archeologische werkzaamheden. Hierin zijn in ieder geval opgenomen:

- de omvang van het onderzoek en de toe te passen methoden en technieken;
- de wijze van uitwerking van het onderzoek en de inzet van specialisten;
- de vorm en inhoud van de rapportage;
- de periode van uitvoering en de eisen t.a.v. personeel en uitvoering.

Hieruit volgt een plan van aanpak.

Een Programma van Eisen moet zijn opgesteld door een senior archeoloog. Een geldig Programma van Eisen is getoetst door een onafhankelijk archeoloog of deskundige instantie en vastgesteld door de gemeente.

Het Programma van Eisen en het plan van aanpak wordt door het college aangevuld met nadere regels ten aanzien van de begeleiding van en het toezicht op de feitelijke uitvoering van de archeologische werkzaamheden. Het college laat zich hiervoor adviseren door een deskundige instantie.

Artikel 36. Procedure

De toelichting op artikel 12, 13 en 14 is van overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK 9. OVERIGE BEPALINGEN

Artikel 37. Tegemoetkoming in schade

De Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft uitgemaakt dat een Monumentenverordening (nu: Erfgoedverordening) zonder een schadevergoedingsregeling rechtsgeldig is. De gemeente zal zelf per geval moeten afwegen wat redelijk dan wel buitenproportioneel is. In deze verordening is gekozen voor een schadevergoedingsbepaling, waarin de specifieke gevallen zijn opgenomen op grond waarvan het bevoegd gezag mogelijk een schadevergoeding aan een belanghebbende dient toe te kennen. Deze hebben alle betrekking op gemeentelijke monumenten. Er is geen procedure voorgeschreven voor het bepalen van de tegemoetkoming. De procedure op grond van afdeling 6.1 Wet ruimtelijke ordening jo. afdeling 6.1 Besluit ruimtelijke ordening kan worden toegepast. Echter alvorens daartoe te besluiten is het zinvol een inschatting te maken van de schade ten opzichte van de kosten en omvang van deze procedure.

Artikel 38. Strafbepaling

Deze strafbepaling is met de Wabo alleen nog van toepassing op de nadere voorschriften die het college kan stellen op grond van artikel 11, derde lid en artikel 34, tweede lid onder d, van de deze verordening. De strafbaarstelling van de omgevingsvergunning voor gemeentelijke monumenten is

geregeld in de Wet economische delicten. Het handelen zonder vereiste omgevingsvergunning of in strijd met de voorschriften daarvan wordt aangemerkt als economisch delict.

Voor de strafbaarstelling van de nadere regels geldt dat artikel 154, lid 1 van de Gemeentewet aan de raad de keuzemogelijkheid laat om op overtreding van verordeningen straf te stellen, maar geen andere of zwaardere dan hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van de tweede categorie, als dan niet met openbaarmaking van de rechtelijke uitspraak. In artikel 23 van het Wetboek van Strafrecht zijn de geldboetecategorieën opgenomen. Het is de gemeente niet toegestaan om een hogere geldboete op te nemen dan in de genoemde categorieën.

Op gemeentelijk niveau is, gelet op de ernst van dit vergrijpen de wens om enige preventieve werking te bereiken, de keuze voor de geldboete van de tweede categorie of een hechtenis van drie maanden voor het overtreden van de nadere regels voor de hand liggend.

Artikel 39. Toezichthouders

Het aanwijzen van toezichthouders kan door het college geschieden. Deze aanwijzingsbevoegdheid staat los van de vergunningverlening en valt derhalve buiten het bereik van de Wabo.

De basis voor deze aanwijzingsbevoegdheid wordt gevonden in hoofdstuk 5 van de Awb, waarin algemene regels worden gegeven voor de bestuursrechtelijke handhaving van algemeen geldende rechtsregels en individueel geldende voorschriften.

HOOFDSTUK 8. SLOTBEPALINGEN

Artikel 40. Intrekken oude regeling

Dit artikel regelt de intrekking van de oude Monumentenverordening, zodat niet twee verordeningen van kracht zijn die hetzelfde onderwerp regelen. Het uitdrukkelijk intrekken van een oude regeling mag niet achterwege worden gelaten met een beroep op het beginsel dat een vroegere regeling ter zijde wordt gesteld door een latere regeling.

Artikel 41. Overgangsrecht

In de praktijk blijkt het overgangsrecht vaak problemen te geven. Indien bijvoorbeeld een regeling wordt ingetrokken, is het niet altijd duidelijk welke gevolgen de intrekking moet hebben voor de op die regeling gebaseerde beschikkingen. Vanwege de rechtszekerheid en de eerbiediging van bestaande rechten is daarom in deze verordening een overgangsbepaling opgenomen.

Artikel 42. Inwerkingtreding

De inwerkingtreding van deze verordening en het vervallen van de oude verordening is gekoppeld. Bekendmaking van deze verordening moet op grond van artikel 142 van de Gemeentewet plaatsvinden tenminste acht dagen voor inwerkingtreding, tenzij in het besluit daarvoor een ander tijdstip is aangewezen.

Artikel 43. Citeertitel

Dit artikel noemt de naam van de verordening.